

PŘIJATÁ OPATŘENÍ K ŘEŠENÍ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

školní rok 2026/2027

**Základní škola a Mateřská škola Nedvědice,
okres Brno-venkov, příspěvková organizace**

Tým pro řešení rizikového chování

- Ředitel školy: Mgr. Petr Punčochář (tel. 603 200 832, 566 566 223)
- Zástupkyně ředitele školy: Mgr. Bc. Eva Zemanová
- Školní metodik prevence: Mgr. Iva Sýsová (tel. 724 979 427)
- Výchovná poradkyně: Mgr. Bc. Leona Vejrostová (tel. 734 501 270)
- Školní speciální pedagog: Mgr. Iva Sýsová
- Třídní učitelé a další pedagogičtí pracovníci podle konkrétní situace.

Důležitá krizová telefonní čísla

Služba	Telefon
Integrovaný záchranný systém	112
Policie ČR	158
Zdravotnická záchranná služba	155
Hasičský záchranný sbor	150
Linka bezpečí	116 111
Dětské krizové centrum	777 715 215
Modrá linka	608 902 410

Právní a metodický rámec

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v aktuálním znění – zejména § 22 a § 22b, § 29, § 30, § 31 a § 164;
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, v aktuálním znění;
- vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v aktuálním znění;
- zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v aktuálním znění – zejména oznamovací povinnost škol vůči OSPOD v zákonem stanovených případech;
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v aktuálním znění – zejména § 367 (nepřekážení trestného činu) a § 368 (neoznámení trestného činu) u zákonem vymezených trestných činů;
- zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, zejména § 8 a § 9;
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21291/2010-28 včetně aktuálních příloh;
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MSMT-21149/2016;
- Metodické doporučení MŠMT – Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole, č. j. MSMT-3262/2024-1;
- Metodické doporučení MŠMT ke spolupráci škol a školských zařízení s Policií ČR č. j. MSMT-6167/2025-1;
- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, aktualizace 01/2026;
- aktuální přílohy MŠMT k psychické krizi, duševnímu onemocnění a sebevražednému chování;
- Metodické doporučení pro školy a školská zařízení – Prevence rizikového chování v dopravě, duben 2026;

- školní řád, preventivní program školy a krizové plány školy.

Obecné zásady postupu

- Bezpečí dítěte a ostatních osob má přednost před zjišťováním okolností a administrativou.
- Pedagog zachovává klid, nebagatelizuje sdělení dítěte a neslibuje absolutní mlčenlivost, pokud může jít o ohrožení zdraví, života nebo o zákonnou oznamovací povinnost.
- Zjišťují se pouze informace nezbytné pro zajištění bezpečí a další postup. Pedagog nevede výslech a nevstupuje do role policisty, psychologa či zdravotníka.
- Relevantní skutečnosti se zaznamenávají věcně: datum, čas, místo, přítomné osoby, pozorované skutečnosti, pokud možno přesná spontánní slova dítěte, provedená opatření a komu byla informace předána.
- Informace jsou sdíleny pouze s osobami, které je potřebují pro řešení případu. Chrání se soukromí žáka.
- V akutním ohrožení se bezodkladně volá IZS. V ostatních případech pedagog informuje podle povahy situace třídního učitele, ŠMP, VP a vedení školy.
- Kontaktování zákonných zástupců se řídí povahou případu. U podezření na týrání, zneužívání či domácí násilí může předčasné kontaktování osoby z rodiny dítě ohrozit nebo zmařit další šetření; postup se proto koordinuje s OSPOD nebo Policií ČR.
- Škola nerozhoduje o tom, zda byl spáchán trestný čin. Při podezření na protiprávní jednání postupuje podle právních předpisů a metodických doporučení.

Záškoláctví a problémová absence

Základním východiskem je povinnost žáka řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat (§ 22 školského zákona) a pravidla omlouvání a uvolňování stanovená školským zákonem a školním řádem. Škola postupuje také podle nového metodického doporučení MŠMT z ledna 2026.

Prevence

- podpora pozitivního vztahu ke škole, bezpečného klimatu a sounáležitosti;
- průběžné sledování docházky, včasné zachycení nárůstu omluvené i neomluvené absence;
- jasná a dostupná pravidla omlouvání ve školním řádu;
- včasná komunikace se zákonnými zástupci a hledání příčin absence;
- spolupráce TU, CŠP, vedení školy a podle potřeby PPP, SVP, OSPOD a dalších služeb.

Postup při zjištění

- ověřit evidenci absence a postupovat podle školního řádu a aktuální metodiky MŠMT;
- zjistit příčiny absence a rozlišit záškoláctví od absence související se zdravotními, psychickými, rodinnými, vztahovými či jinými obtížemi;
- jednat se žákem a zákonným zástupcem, stanovit konkrétní opatření a způsob další kontroly docházky;
- při přetrvávajících obtížích zapojit CŠP, případně využít nástroje doporučené MŠMT včetně individuálního výchovného programu;
- při naplnění zákonných podmínek oznámit skutečnosti OSPOD; případné další právní kroky se řídí aktuální metodikou a konkrétními okolnostmi.

Návykové látky, alkohol, tabákové a nikotinové výrobky

Školní řád stanoví pravidla ochrany zdraví a zákazy související s návykovými látkami. Zákon č. 65/2017 Sb. zakazuje kouření ve škole a školském zařízení a zákaz se vztahuje také na používání elektronických cigaret (§ 8). Škola je povinna prostor řádně označit a při porušení zákazu postupovat podle § 9.

Prevence

- věkově přiměřené, interaktivní a dlouhodobější preventivní programy;
- nácvik odmítání vrstevnického tlaku a bezpečného rozhodování;
- začlenění témat do výuky a třídnické práce;
- prevence nikotinových výrobků, elektronických cigaret, nikotinových sáčků, alkoholu a dalších návykových látek;
- metodická podpora a vzdělávání pedagogů.

Při podezření na užití nebo nález látky

- zajistit bezpečí žáka a ostatních; při zdravotních obtížích volat 155;
- neprovádět vlastní testování, ochutnávání ani nepřiměřené prohledávání osobních věcí žáka;
- informovat vedení školy a ŠMP; postupovat podle školního krizového plánu a příslušné přílohy metodického doporučení MŠMT;
- podle povahy situace informovat zákonného zástupce a případně Policii ČR nebo OSPOD;
- událost věcně zdokumentovat a následně nastavit preventivní či podpůrná opatření.

Šikana a kyberšikana

Škola postupuje podle krizového plánu školy a metodického pokynu MŠMT č. j. MSMT-21149/2016. Povinnost školy vytvářet podmínky pro zdravý vývoj a předcházet sociálně patologickým jevům vyplývá zejména z § 29 školského zákona.

Prevence

- bezpečné klima, jasná pravidla a důsledná reakce na ponižování, násilí a nenávistné projevy;
- pravidelná práce třídních učitelů s kolektivem a vztahy;
- bezpečné oznamovací cesty pro žáky;
- prevence kyberšikany, práce s digitální stopou, sociálními sítěmi a online komunikací;
- včasná selektivní prevence při zhoršování klimatu.

Základní postup při podezření

- zajistit bezprostřední bezpečí ohroženého žáka;
- neprovádět společnou konfrontaci oběti a podezřelého agresora a neřešit případ před celou třídou;
- pedagog neprodleně předá informaci TU, ŠMP a vedení školy;
- ŠMP/vedení koordinuje další šetření podle metodiky, včetně oddělených rozhovorů a dokumentace;
- po vyhodnocení situace škola nastaví ochranná, výchovná a podpůrná opatření; kázeňská opatření lze ukládat v mezích § 31 školského zákona a prováděcích předpisů;
- zákonní zástupci jsou informováni vhodným způsobem; podle závažnosti se zapojuje SVP, PPP, OSPOD nebo Policie ČR;
- následuje práce s celým třídním kolektivem a kontrola účinnosti opatření.

Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě (CAN) a domácí násilí

Škola postupuje podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a metodického doporučení MŠMT č. j. MSMT-3262/2024-1.

Prevence

- bezpečné a důvěryhodné školní prostředí;
- výuka o právech dítěte, osobním bezpečí, zdravých vztazích a možnostech pomoci;
- znalost kontaktních osob ve škole a dostupných krizových služeb;

- všímavost pedagogů k dlouhodobým změnám chování, nevysvětleným zraněním, zanedbávání a dalším varovným znakům.

Postup při podezření nebo sdělení dítěte

- vyslechnout dítě klidně a s respektem; neklást sugestivní otázky a nevyslýchat;
- neslibovat utajení; vysvětlit, že informaci bude nutné předat lidem, kteří mohou zajistit pomoc;
- zapsat podstatné spontánní sdělení dítěte co nejpřesněji a oddělit fakta od domněnek;
- bezodkladně informovat vedení školy a určeného pracovníka ČSP;
- při naplnění podmínek zákona oznámit skutečnosti OSPOD; při podezření na trestný čin nebo akutním ohrožení kontaktovat Policii ČR/IZS podle situace;
- pokud může být ohrožující osobou zákonný zástupce či jiná osoba v domácnosti, nekontaktovat ji automaticky před konzultací s OSPOD nebo Policií ČR.

Sebepoškozování, psychická krize a sebevražedné chování

Škola postupuje podle aktuálních příloh metodického doporučení MŠMT k psychické krizi a sebevražednému chování. Každé sdělení o sebevražedných myšlenkách nebo záměru se bere vážně.

Prevence

- podpora duševního zdraví, emoční gramotnosti, bezpečných vztahů a sounáležitosti;
- nácvik zdravých způsobů zvládání stresu a vyhledání pomoci;
- informace o dostupných osobách a službách pomoci;
- včasné zachycení změn chování, izolace, beznaděje, sebepoškozování a dalších varovných signálů.

Postup

- zůstat se žákem, mluvit klidně a přímo; je možné a vhodné zeptat se na sebevražedné myšlenky a bezprostřední nebezpečí;
- při bezprostředním riziku nenechávat žáka samotného, odstranit dostupné prostředky k ublížení, pokud je to bezpečné, a volat 155/112; podle okolností 158;
- informovat vedení školy a určeného pracovníka ČSP; zajistit bezpečné předání do péče zákonného zástupce nebo zdravotnické služby podle vyhodnocení rizika;
- u neakutního sebepoškozování či psychické krize nabídnout podporu, informovat zákonného zástupce, doporučit odbornou pomoc a domluvit další školní podporu;
- nepoužívat trestání, moralizování, vydírání ani sliby absolutní důvěrnosti;
- vše věcně zdokumentovat a naplánovat následnou podporu a kontrolu bezpečí.

Poruchy příjmu potravy a rizikové stravovací chování

Prevence

- podpora zdravého vztahu k tělu, zdraví a pohybu bez stigmatizace vzhledu či hmotnosti;
- mediální a digitální gramotnost ve vztahu k ideálům krásy a obsahu sociálních sítí;
- podpora sebeúcty, bezpečného klimatu a prevence body-shamingu;
- věkově přiměřené informace o zdravém životním stylu bez podpory dietního chování.

Při podezření

- zaměřit se na pozorované změny a dopad na zdraví a fungování žáka, nikoli na komentování vzhledu;
- citlivě informovat zákonného zástupce a doporučit odbornou zdravotní/psychologickou pomoc;

- při akutním zdravotním ohrožení volat 155;
- ve škole nastavit přiměřenou podporu a chránit soukromí žáka.

Násilí, agrese, nebezpečné předměty a vyhrožování

Hodnocení rizika nesmí být založeno na diagnóze, vzhledu nebo jednom izolovaném znaku. Posuzuje se konkrétní chování, výroky, dostupnost prostředků, bezprostřednost hrozby a další okolnosti.

- při bezprostředním ohrožení oddělit ostatní žáky, přivolat pomoc a volat 158/112; pedagog se nevystavuje nepřiměřenému riziku;
- u zbraně nebo předmětu použitelného jako zbraň se nepokoušet o fyzické odebrání, pokud by tím vzrostlo riziko; řídit se pokyny Policie ČR;
- výhrůžky konkrétním násilím, plánování útoku nebo jiné závažné projevy se nebagatelizují; informace se okamžitě předává vedení školy a ŠMP;
- po odeznění akutního nebezpečí se situace dokumentuje, vyhodnotí a nastaví další opatření ve spolupráci s rodinou a podle potřeby PČR, OSPOD, SVP či zdravotnickými službami;
- fyzické omezení žáka lze použít pouze v nezbytném a přiměřeném rozsahu k odvrácení bezprostředního ohrožení, nikoli jako trest.

Vandalismus, poškození majetku a krádeže

Prevence

- vést žáky k respektu k cizímu majetku a odpovědnosti za vlastní jednání;
- doporučit nenosit bez potřeby cenné věci a využívat místa určená k jejich bezpečnému uložení;
- jasně stanovit pravidla ve školním řádu a poučení o bezpečnosti;
- při škodě postupovat podle konkrétních okolností a příslušných ustanovení občanského práva.

Postup

- zjistit základní fakta, zajistit případné důkazy a věc zdokumentovat;
- informovat vedení školy a zákonného zástupce podle okolností;
- škola neoznamuje Policii ČR automaticky každou ztrátu či drobnou škodu; Policii kontaktuje při podezření na trestný čin, závažném protiprávním jednání nebo podle doporučení metodiky a konkrétních okolností;
- poškozeného nebo jeho zákonného zástupce lze poučit o možnosti obrátit se na Policii ČR;
- náhrada škody se řeší individuálně podle právních podmínek; nelze automaticky předpokládat plnou odpovědnost nezletilého za každou škodu.

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus a nenávistné projevy

- budovat školní prostředí založené na respektu, rovnosti a bezpečí;
- rozvíjet kritické myšlení, mediální gramotnost a schopnost rozpoznávat manipulaci a dezinformace;
- zařazovat témata lidských práv, demokracie, předsudků, diskriminace a moderních dějin;
- důsledně reagovat na nenávistné projevy, ponižování a diskriminaci;
- rozlišovat mezi nevhodným výrokem, opakovaným rizikovým chováním a jednáním, které může naplňovat znaky přestupku či trestného činu;
- při závažném projevu informovat vedení školy a ŠMP; podle okolností spolupracovat se zákonnými zástupci, OSPOD a Policií ČR.

Rizikové chování v dopravě

Škola vychází z aktuálního metodického doporučení MŠMT/BESIP z dubna 2026.

- dopravní výchova a bezpečné chování chodce, cyklisty a cestujícího;
- používání ochranných prvků a respektování pravidel silničního provozu;
- prevence rizik spojených s mobilními telefony, sluchátky, elektroky a dalšími prostředky mobility;
- poučení před školními akcemi a výjezdy a dodržování pravidel bezpečnosti.

Žák, který se stal obětí trestného činu

- určit pokud možno jednu důvěryhodnou kontaktní osobu ve škole, aby žák nemusel opakovaně sdělovat traumatizující skutečnosti více lidem;
- respektovat důstojnost, soukromí a potřebu bezpečí žáka;
- nevyslychat žáka ani nenahrazovat činnost Policie ČR, OSPOD či odborných služeb;
- nabídnout školní podporu a podle potřeby přiměřené úpravy vzdělávání v mezích právních předpisů; individuální vzdělávací plán není automatickým nárokem pouze z titulu postavení oběti trestného činu;
- předat zákonnému zástupci a podle věku také žákovi kontakty na odbornou pomoc a služby pro oběti;
- při spolupráci s Policií ČR postupovat podle metodického doporučení MŠMT č. j. MSMT-6167/2025-1.

OSPOD a Policie ČR – stručné rozlišení

Situace	Typický kontakt	Poznámka
Akutní ohrožení života/zdraví, násilí právě probíhá	155 / 158 / 112	Volat bezodkladně.
Podezření, že je dítě ohrožené ve smyslu zákona o SPOD	OSPOD	Škola plní zákonnou oznamovací povinnost v případech stanovených zákonem.
Podezření na trestný čin / potřeba okamžitého policejního zásahu	Policie ČR 158	Škola neprovádí trestní vyšetřování.
Trestné činy uvedené v § 367 nebo § 368 trestního zákoníku	Policie ČR / státní zástupce	Povinnost překazít či oznámit se vztahuje jen na zákonem vymezené trestné činy a podmínky.
Výchovné, vztahové či adaptační obtíže bez akutního ohrožení	CŠP / PPP / SVP	Volí se podpůrný a preventivní postup.

Dokumentace případu

- datum, čas a místo události;
- kdo informaci zjistil a kdo byl přítomen;
- objektivně pozorované skutečnosti;
- podstatná spontánní sdělení žáka pokud možno v jeho vlastních slovech;
- bezprostředně přijatá opatření;
- komu a kdy byla informace předána;
- kontaktování zákonného zástupce, OSPOD, Policie ČR, zdravotnické služby nebo jiného subjektu;
- dohodnutá následná opatření a termín kontroly jejich účinnosti.

Záznam nesmí obsahovat nepodložené diagnózy, nálepky nebo domněnky vydávané za fakta. Dokumentace se ukládá tak, aby byla chráněna před neoprávněným přístupem.

Praktický výcvik a připravenost školy

- školení první pomoci zaměstnanců podle plánu školy a rozhodnutí vedení;
- nácvik evakuace a postupů při mimořádných událostech;
- seznamování pedagogických pracovníků s krizovými plány a jejich aktualizacemi;
- vzdělávání zaměstnanců v oblasti prevence rizikového chování, duševního zdraví, CAN, šikany a bezpečné krizové komunikace;
- pravidelná kontrola aktuálnosti krizových kontaktů.